

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Oľgy Trnkovej a JUDr. Milana Deáka v právnej veci navrhovateľky **D.**, bývajúcej v L., zastúpenej JUDr. A., advokátom, so sídlom v B., proti odporkyni **S.**, bývajúcej v N., zastúpenej JUDr. N., advokátkou so sídlom v K., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporkyne **A. a. s.**, so sídlom v B., **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 8 C 35/2002, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 31. mája 2007 sp. zn. 8 Co 75/2007 a uzneseniu Okresného súdu Levice z 27. mája 2005 sp. zn. 8 C 35/2002 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre z 31. mája 2007 sp. zn. 8 Co 75/2007 **z r u š u j e** a vec O. vracia na ďalšie konanie .

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Levice uznesením z 27. mája 2005 č. k. 8 C 35/2002-102 konanie v súlade s § 96 ods. 1, 3 O. s. p. zastavil z dôvodu späťvzatia návrhu po súhlase odporkyne. Navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporkyňi trovy konania vo výške 126 644 Sk na účet právnej zástupkyne do 3 dní od právoplatnosti uznesenia. (§ 146 ods. 2 O s. p. v spojení s § 149 O. s. p.). Pri určení výšky trov právneho zastúpenia vychádzal z vyhlášky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len vyhláška) a odmenu za jeden úkon právnej služby určil podľa § 13 ods. 1 tejto vyhlášky zo sumy uplatnenej navrhovateľkou v návrhu na začatie konania t. j. 8 689 500 Sk (30 155 Sk).

Krajský súd v Nitre uznesením z 31. mája 2007 sp. zn. 8 Co 75/2007 na odvolanie navrhovateľky uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti týkajúcej sa náhrady trov konania potvrdil a odporkyňi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že ak súd prvého stupňa priznal odporkyňi náhradu trov konania z dôvodu, že navrhovateľka zapríčinila zastavenie konania späťvzatím návrhu na začatie konania bez toho, aby O. odporkyňa splnila to, čoho sa domáhala, rozhodol správne v súlade s § 146 ods. 2 veta prvá O. s. p. Za správne považoval aj určenie výšky odmeny za jeden úkon právnej služby v súlade s § 13 ods. 1 vyhlášky vo výške 30 155 Sk (zo sumy 8 689 500 S). Nesúhlasil s názorom navrhovateľky, podľa ktorého v sporoch o náhradu za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia z hľadiska trov konania je hodnota veci určená až v rozhodnutí vo veci samej a hodnota veci sa rovná sume O. náhrady , ktorá je rozhodnutím priznaná a až do rozhodnutia treba vychádzať z toho, že ide o konanie, v ktorom hodnotu veci nie je možné vyjadriť v peniazoch. Bol toho názoru, že ak navrhovateľka tvrdila, že sú u O. dané dôvody hodné osobitného zreteľa pre priznanie mimoriadneho zvýšenia náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia , potom O. zaťažovalo v tomto smere dôkazné bremeno a mala uniesť procesnú zodpovednosť za výsledok sporu. Nemožno prehliadať ani právo odporkyne na právnu pomoc , ktorá by pri rešpektovaní výkladu navrhovateľky o trovách konania, vzniknuté trovy nezavinene musela znášať sama.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu na základe podnetu navrhovateľky podal včas mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Navrhol zrušiť rozhodnutie okresného súdu v časti výroku o trovách konania a rozhodnutie odvolacieho súdu , ktorým potvrdil výrok prvostupňového súdu v časti týkajúcej sa náhrady trov konania. Uviedol, že navrhovateľka sa v konaní domáhala mimoriadneho zvýšenia náhrady za bolesť

a za sťaženie spoločenského uplatnenia v súlade s § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/ 1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov (ďalej len vyhláška č. 32/1965 Zb.) vo výške 80 násobku základného bodového ohodnotenia. Súdny oboch stupňov pri rozhodovaní o náhrade trov konania nesprávne posúdili hodnotu sporu a hodnotu základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby. Nesprávne vychádzali zo sumy uplatnenej v návrhu na začatie konania (8 689 500 Sk). Je síce nepochybné, že pri uplatnení nároku na mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia je potrebné vyjadriť požadovanú náhradu v peniazoch z dôvodu určitosti petitu, avšak stanovenie výšky náhrady je závislé od úvahy súdu a je preto namieste, aby až prisúdená suma bola braná za podklad pre vyčíslenie základu tarifnej odmeny advokáta, lebo až okamihom rozhodnutia súdu o určení výšky odškodnenia je známa hodnota práva. Preto do tohto okamihu je potrebné na uplatnenú hodnotu práva na odškodnenie mimoriadneho zvýšenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia hľadieť ako na hodnotu práva, ktorú nemožno vyjadriť v peniazoch, resp. O. možno zistiť s nepomernými ťažkosťami v zmysle § 13 ods. 6 vyhlášky. Vytkol súdom oboch stupňov, že sa nezaoberali možnosťou aplikácie ustanovenia § 150 O. s. p., keďže navrhovateľka sa nezavinene stala účastníčkou dopravnej nehody , následkom ktorej utrpela zranenia opísané v posudku o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia, v čase konania bola študentkou bez príjmu a žila v spoločnej domácnosti s rodičmi. Teda súdy oboch stupňov vec nesprávne právne posúdili a nesprávne sa vyporiadali s otázkou existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa , pre ktoré nemusí súd náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať.

Navrhovateľka vo svojom písomnom vyjadrení sa v plnom rozsahu stotožnila so skutkovou a právnou argumentáciou generálneho prokurátora Slovenskej republiky . Poukázala na niektoré rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky , v ktorých súdy dospeli k odlišnému právnemu názoru , ako súdy oboch stupňov v predmetnej veci . Bola toho názoru, že vôbec nemala ani povinnosť nahradiť trovy konania a malo byť rozhodnuté podľa § 150 O. s. p., pretože okolnosti na O. strane sú dostatočnými dôvodmi hodnými osobitného zreteľa , pre ktoré nemal súd odporkyni náhradu trov konania priznať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O. s. p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O. s. p.) na základe podnetu navrhovateľky (§ 243e ods. 1 a 2

O. s. p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243a ods. 1 O. s. p.) preskúmal rozhodnutie krajského súdu a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 O. s. p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O. s. p., b/ konanie je postihnuté inou vadou , ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p.) sa zaoberá vadami uvedenými v § 237 O. s. p a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci Tieto vady konania neboli dovolateľom namietané a O. existenciu nezistil ani dovolací súd.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza , že rozhodnutie krajského súdu (ako i okresného súdu) o náhrade trov konania spočíva v nesprávnom právnom posúdení (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.). V mimoriadnom dovolaní vytýka generálny prokurátor nesprávne posúdenie charakteru nároku z hľadiska určenia hodnoty sporu a z O. hodnoty základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby pri určení výšky trov právneho zastúpenia odporkyne.

V prejednávanej veci sa navrhovateľka domáhala mimoriadneho zvýšenia odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. V priebehu konania po znaleckom dokazovaní zobrala návrh späť bez toho, aby O. bolo zo strany odporkyne plnené a konanie bolo preto zastavené.

Ak došlo k zastaveniu konania , nemá zásadne žiaden z účastníkov právo na náhradu trov konania podľa O. výsledku (§ 146 ods. 1 O. s. p.). Len výnimočne možno uložiť niektorému z účastníkov povinnosť nahradiť druhému účastníkovi trovy zastaveného konania (§ 146 ods. 2 O. s. p.) , a to podľa vety prvej tohto ustanovenia , tomu z účastníkov, ktorý zaviniel, že konanie muselo byť zastavené, a podľa druhej vety tohto ustanovenia odporcovi v prípade , že bol pre O. správanie vzatý späť návrh na začatie konania , ktorý bol podaný dôvodne. V prípade ,že má byť rozhodnuté podľa ustanovenia § 146 ods. 2 veta prvá , nárok na náhradu trov konania je nárokom, ktorý má oporu v ustanoveniach procesného práva. Z procesného hľadiska je zavinením navrhovateľky na zastavení konania späťvzatie

návrhu. Preto aj v danej veci pri rozhodovaní o náhrade trov konania by boli splnené zákonné predpoklady pre použitie ustanovenia § 146 ods. 2 veta prvá O. s. p., pokiaľ by nebola preukázaná existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 150 O. s. p.

Pri uplatnení nároku na zvýšenie náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. musí navrhovateľ v návrhu na začatie konania uviesť O. požadovanú výšku. Z povahy tohto nároku však vyplýva, že presné stanovenie výšky plnenia je závislé vždy od úvahy súdu. Je preto spravodlivé, aby až súdom prisúdená výška plnenia (nie navrhovateľom v návrhu uplatnená) bola braná za základ pre výpočet jednotlivých trov konania vrátane tarifnej hodnoty pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v prípade, že účastník je zastúpený advokátom, lebo až vtedy je známa hodnota sporu. Navyiac ak v takejto veci má rozhodnutie súdu povahu konštitutívneho rozhodnutia (až O. právoplatnosťou vzniká právo na plnenie) a účastník poškodený na zdraví nemá inú možnosť len domáhať sa priznania zvýšenia náhrady podaním návrhu na súd. Tento záver vyplýva z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. januára 2007 sp. zn. 2 M Cdo 3/2006, a dovolací súd nemal dôvod v prejednávanej veci sa od O. odchýliť. Potom podľa názoru dovolacieho súdu vo veci, kde nebolo prisúdené žiadne plnenie z dôvodu zastavenia konania, teda kde nie je možné hodnotu veci alebo práva vyjadriť v peniazoch , ako je to v danej veci , treba pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vychádzať z § 13 ods. 6 vyhlášky, podľa ktorého základnou sadzbou tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna desatina výpočtového základu.

Za dôvodnú považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky námietku generálneho prokurátora Slovenskej republiky , že sa súdy v danej veci nezaoberali možnosťou aplikácie ustanovenia § 150 O. s. p. , podľa ktorého ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa , nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať.

Zo slovného znenia uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že ide o ustanovenie výnimočné, ktoré má súdu umožniť, aby pri rozhodovaní o náhrade trov konania mohol prihliadnuť k zvláštnostiam konkrétneho prípadu a má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdosti. Úvaha súdu, či ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa , musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci. Pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa je potrebné prihliadať k majetkovým,

sociálnym, osobným a ďalším pomerov všetkých účastníkov a je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale je nutné zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia najmä na majetkové pomery oprávneného účastníka. Významným z hľadiska aplikácie § 150 O. s. p. sú tiež okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nárokov (práva) na súde, postoj účastníkov konania a pod.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky preto dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p. keďže to vyžadovala ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníkov konania a túto ochranu nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie krajského súdu, ktorým potvrdil výrok uznesenia okresného súdu o trovách prvostupňového konania spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie krajského súdu zrušil a vec O. vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 veta za bodkočiarkou a ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p.). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. apríla 2008

JUDr. Jana Bajánková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : .

